

Oponentský posudek na bakalářskou práci Zorky Avraham:

Jemenští židé v izraelské kinematografii

Zorka Avraham se ve své bakalářské práci zaměřuje na fascinující téma reprezentace menšinových Jemenitů v izraelské kinematografii.

Svým přístupem k tématu přivádí do kontaktu mnoho různých oborů: kulturní antropologii, folkloristiku, kulturní a postkoloniální studia, politické a kulturní dějiny Izraele a Jemenu, lingvistiku a jiné.

V úvodu práce si Zorka Avraham klade klíčové otázky, jako například jak vzniká kulturní identita, jaká je v případě jemenských židů historie její reprezentace, a jakou roli zde hraje jazyk nebo politicko-společenský kontext. Své úvodní úvahy opírá mimo jiné o přesvědčivou teorii etnické identity jako konstruktů z pera sociální psycholožky Hanny Zagefky. S její teorií nepolemizuje, ale předkládá ji jako výchozí bod svých textuálních analýz.

Čtenáři práce o tomto velmi specifickém kulturním kontextu ocení uvedení do problematiky ve formě stručných dějin Jemenitů před a po příchodu do Izraele, jakož i popis vývoje jejich postavení v hierarchii izraelské společnosti.

Užitečné je také shrnutí pojmu *bourekas*, které dává vhled do žánrové krajiny izraelských filmů 60. a 70. let 20. století reprezentujících menšinu jemenských židů.

Analýzy šesti vybraných filmů, natočených mezi lety 1956 a 2018, ukazují široké spektrum reprezentací od stereotypizace a karikatury až po sociálně angažované pojetí marginalizace jemenských židů, nebo v případě filmu *The Vinyard of Hope* tematizaci šokující historie únosů a nelegálních adopcí tisíců jemenských dětí v letech 1948-1954.

Kritické úvahy autorka nejostřeji aplikuje na literární předlohu filmu *The Golden Pomegranate*, román *Dvory Waysman*, a na filmovou adaptaci podle této předlohy natočenou v roce 2010. Tento film je pro ni nejvyhraněnějším příkladem reprezentace Jemenitů z pohledu zvenčí, režiséry, kteří sami z této komunity nepocházejí a předkládají divákům neautentické, idealizující, nebo erotizující obrazy. K zásadnímu rozlišení mezi reprezentací (takového pohledu zvenčí) a sebereprezentací (vyprávění samotných členů komunity), přistupuje Zorka Avraham teprve v závěru práce. Pro případné budoucí podoby textu bych doporučila toto rozlišení uvést už na začátku a průběžně s ním pracovat.

Pokud bych se měla zaměřit na slabší momenty v textu, které ovšem nepovažuji za nijak zásadní, potenciál ke zlepšení vidím v páté kapitole, kde se analýza stává poněkud rozbíhavou a pro množství sledovaných postav trochu matoucí. Síla a drsnost

jednotlivých převyprávěných příběhů ale od strukturních nedostatků úspěšně odvádí pozornost.

Aplikace textu Gyatri Spivak v téže kapitole v rámci analýzy filmů režisérky Izraely Shaer-Meoded začíná na str.49 velmi slibně, když vede k úvaze, zda jemenitské ženy na nejnižších stupních společenské hierarchie vůbec mají možnost prostřednictvím dokumentárních filmů promluvit jinak než jako oběti. Tuto linii tázání a směr argumentace, které by jistě vydaly na samostatnou práci by bylo zajímavé v případných budoucích textech na podobné téma rozvinout.

Celkově je práce dobře strukturovaná a formulovaná. Téma je jasně vymezeno a uchopeno s jistotou. Je znát, že práce je výsledkem poctivého bádání a rozsáhlého studia materiálu – prostřednictvím archivů, osobních rozhovorů, literárních předloh a samotného filmového materiálu a že Zorka Avraham má o izraelské kinematografii na toto téma vynikající přehled.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze dne 3.září 2024

Mgr. Jana Rogoff, Ph.D.